

Rooster 25 april t/m 3 mei 2026

Wanneer	Waar?	Wie?	Waarover?
3 mei, 14.00-14.30 3 mei, 15.30-16.00	1. Appingedam Broerstraat 6 (vm. synagoge)	Wouter Bosma	<u>Michiel en Rachel van der Klei-Leman</u> en aansluitend een korte rondwandeling langs Joodse monumenten in de directe omgeving.
1 mei, 19.30-20.00 3 mei, 14.00-14.30 3 mei, 19.30-20.00	2. Delfzijl C. Houtmanstraat 8	Lex van Rootselaar	<u>David en Ida van Buren-Neerduin en Rosette</u> en Davids jeugd in Hoogeveen
1 mei, 20.30-21.00	3. Delfzijl Singel 50 (vm. synagoge)	Henk Nijhuis	<u>Gezin Hoogstraal-Gans</u> , kinderen Karel en Gelle, de verhuizing naar Amsterdam
3 mei, 13.30-14.00	4/5/6. Delfzijl J. vd Kornputplein 1 (stationshal)	Elex Kappen	Ondernemende families Gans en <u>tekeningen Arent Gans</u>
3 mei, 14.15-14.45		Henk Nijhuis	<u>Gezin Hoogstraal-Gans</u> , kinderen Karel en Gelle en de verhuizing naar Amsterdam
3 mei, 15.00-15.30		Sieni Pijper	<u>Gezin Sleutelberg-Bamberger</u> , de kinderen Lazarus, Mietje, Golina en Meijer
3 mei, 13.30-14.00	7. Leens Zr. Westerhofstr. 17	Jeannet Mager	Hoe latere generaties <u>Bergacker</u> terugkijken op de onderduik van <u>Simon Benninga</u>
3 mei, 15.00-15.30	8. Eenrum Molenstraat 8	Eliza Gussenhoven	<u>Hendriejette en Froukje Benninga</u> en hun rol in de opvoeding van neefje Noach Benninga
3 mei, 13.00-14.15	9. Warffum Noorderkerkpad 13 (huiskamercafé)	Kaja van Grieken en Louis Stiller	<u>Benjamin Broekema</u> en stille struikelsteenwandeling met info over de Joodse bewoners
3 mei, 15.00-15.30	10. Warffum Oosterkerkpad 3 (museum/spijslokaal)	Jantine van der West	<u>Huis Markus</u> en varend koopman <u>Abraham Markus</u> en latere generaties in Delfzijl
1 mei, 19.00-19.30 2 mei, 19.00-19.30	11. Usquert Kerkstraat 9 (hervormde kerk)	Jan Zuidema	Verzetsman <u>Pieter Hut</u> wordt verraden op zijn onderduikadres en daar geliquideerd
2 mei, 14.00 -14.30 2 mei, 15.30-16.00	12. Uithuizen Oosterstraat 17	Anton Mulder en Kunny Luchtenberg	<u>Comprecht en Johanna Knorringa-van Zuiden</u> , het oude paar dat Westerbork niet overleeft
25 apr, 14.00-14.30	13. Uithuizermeeden Oudedijksterweg 21 (het Anker)	Teun Juk	Onderweg naar kamp Wilhelmshaven sterft (ex)politiek gevangene <u>Jacob Mijnheer</u> in een noodhospitaal in Uithuizermeeden.
2 mei, 11.00-11.30	14. Winsum Winsumerdiep 6 (recr. Marenland)	Aad vd Drift	Tegenover deze locatie lag de woonark van waterbouwkundige en verzetsman <u>Murco Lamminga</u> die in kamp Sandbostel overlijdt
2 mei, 15.00-15.45	15. Winsum Schoolstraat 24 (oorlogsmonument)	Romke Visser	Van het monument aan de sjoel voert deze stolperstenenroute naar de locatie van het huis van <u>rebbe de Vries en zijn kinderen</u>
2 mei, 16.00-16.30	16. Winsum Schoolstraat 24 (vm. synagoge)	Romke Visser	Een vertelling over de 'gidsfunctie' van <u>Issie en Sophius de Vries</u> voor het onderwijs

Programma Open Joodse Huizen - Huizen van Verzet 2026 in Noord-Groningen

Zie ook: <https://jck.nl/lopen-joodse-huizen/groningen-provincie>

gemeente EEMSDDELTA

	<p>datum en tijd: 3 mei, 14.00 - 14.30 uur 3 mei, 15.30 - 16.00</p> <p>verteller: Wouter Bosma</p> <p>over: <u>Michiel en Rachel van der Klei-Leman</u></p> <p>Wouter Bosma is verwant aan de Gronings-Joodse familie van der Klei. In de gerestaureerde synagoge, als centrum van vooroorlogs joods leven, vertelt hij over het gezin van reizend koopman Michiel van der Klei (1903-1942), zijn vrouw Rachel van der Klei-Leman (1902-1943) die op het postkantoor werkte en hun kinderen Ezechiël (1943-1943) en Mozes (1937-1943) uit de Dijkstraat. Aansluitend volgt een korte rondwandeling lang Joodse monumenten in de directe omgeving van de vm. synagoge.</p>
<p>1. APPINGEDAM Broerstraat 6 (voormalige synagoge)</p>	<p>datum en tijd: 1 mei, 19.30 - 20.00 uur 3 mei, 14.00 - 14.30 uur 3 mei, 19.30 - 20.00 uur</p> <p>verteller: Lex van Rootselaar</p> <p>over: <u>David van Buuren</u></p> <p>Lex van Rootselaar vertelt in de woning naast de identieke vm. woning van godsdienstleraar en gazzan David van Buuren (1911-1942) over diens jeugd in een orthodox Joods gezin in Hoogeveen, zijn huwelijk met onderwijzeres Ida Neerduin uit Roodeschool en zijn werkzame leven als voorman van de Joodse gemeente in Delfzijl tot en met zijn dood in Sobibor in 1943. Sinds 2022 liggen voor huisnummer 6 drie Stolperstenen voor David, Ida en haar zus Rosette.</p>
	<p>2. DELFZIJL C. Houtmanstraat 8</p>
	<p>datum en tijd: 1 mei, 20.30 uur - 21.00 uur</p> <p>verteller: Henk Nijhuis</p> <p>over: <u>Gezin Israel Hoogstraal</u></p> <p>In de vm. synagoge vertelt Henk Nijhuis over de vroegere burens van zijn moeder, het gezin Hoogstraal-Gans dat in de Waterstraat 20 woonde, boven hun winkel met huishoudelijke artikelen. De kinderen Karel en Gelle Hoogstraal vormen de rode draad in zijn verhaal dat ook ingaat op de Joodse toneelvereniging Vreugde en Vriendschap en de verhuizing naar Amsterdam.</p>
<p>3. DELFZIJL Singel 50 (voormalige synagoge)</p>	<p>datum en tijd: 3 mei, 13.30 - 14.00 uur</p> <p>verteller: Elex Kappen</p> <p>over: <u>de ondernemende fam. Gans en tekeningen van Arent Gans</u></p> <p>Elex Kappen - ontwerper van het Joods monument 'Licht der Zee' bij de vm. synagoge en het Koffermonument 'Stilstaan' bij het station - vertelt over de familieverbanden tussen de ondernemende familie(s) Gans in Delfzijl en gaat concreet in op het levensverhaal van Arent Gans (1895-1943), zoon van Simon en Gelle Gans-Goudsmit en man van Kornelia Visser. Elex maakt daarbij gebruik van beeldend materiaal van Arents tekeningen uit de periode 1937-1938.</p>
 <p>4. DELFZIJL J. vd.Kornputplein 1 (stationshal)</p>	

datum en tijd: 3 mei, 14.15 - 14.45 uur

verteller: Henk Nijhuis

over: Gezin Israel Hoogstraal

In de vm. synagoge vertelt Henk Nijhuis over de vroegere burens van zijn moeder, het gezin Hoogstraal-Gans dat in de Waterstraat 20 woonde, boven hun winkel met huishoudelijke artikelen. De kinderen Karel en Gelle Hoogstraal vormen de rode draad in zijn verhaal dat ook ingaat op de Joodse toneelvereniging Vreugde en Vriendschap en de verhuizing naar Amsterdam.

5. DELFIJL

J. vd.Kornputplein 1 (*stationshal*)

datum en tijd: 1 mei, 15.00 - 15.30 uur

verteller: Sieni Pijper

over: Gezin Sleutelberg-Bamberger

Sieni Pijper - van Lenning is familie van het gezin van Borach Sleutelberg (1860-1943), Judikje Sleutelberg-Bamberger (1868-1943) en hun kinderen Lazarus, Mietje, Golina en Meijer. Alleen Golina en haar echtgenoot Arie van Dam en hun dochter Jetbora hebben de oorlog overleefd. Kort voor de bevrijding werden de twee broers Lazarus en Meijer Sleutelberg opgepakt en vermoord. Hun verdwenen lichamen zijn nooit gevonden. Een gebeurtenis die na de oorlog veel beroering zou brengen.

6. DELFIJL

J. vd.Kornputplein1 (*stationshal*)

gemeente HET HOGELAND

datum en tijd: 3 mei, 13.30 - 14.00 uur

verteller: Jeannet Mager

over: onderduikgevers Cees en Jans Bergacker

Jeannet Mager vertelt in het huis waar haar grootouders Cees en Jans Bergacker tijdens de oorlog onderduikruimte boden aan de Joodse postbode en wethouder Simon Benninga (1876-1959) uit Eenrum. Hoe kwam 'ome Jan' bij opa en oma terecht en hoe verliepen de latere contacten met de nazaten van Simon?

7. LEENS

Zr. Westerhofstraat 17

datum en tijd: 3 mei, 15.00 - 15.30 uur

verteller: Eliza Gussenhoven

over: Hendriejette en Frouktje Benninga

In haar huis aan de Molenstraat vertelt Eliza Gussenhoven over Hendriejette (Jet) Benninga (1880-1942) die daar samen met haar jongere zus Froukje tot hun deportatie in najaar 1942 een winkel dreef en naaiwerk verzorgde. Aanvankelijk woonde hun broer Simon hier met zijn eerste vrouw Alida Benninga-van der Hal, maar Alida overleed kort na de geboorte van hun zoontje Noach. Daarna neemt Jet een deel van de opvoeding van de kleine Noach over. De beide zussen overleven de oorlog niet. Simon duikt onder in Leens en Noach en zijn gezin overleven de oorlog in Nederlands-Indië.

8. EENRUM

Molenstraat 8

9. WARFFUM

Noorderkerkpad 13 (huiskamercafé)

datum en tijd: 3 mei, 13.00 - 14.315 uur

verteller: Kaja van Grieken en Louis Stiller

over: stolperstenenroute naar de woning van Benjamin Broekema

Kaja van Grieken van de stichting Stolpersteine Warffum en dorpsgid Louis Stiller vertellen in het huiskamercafé over slager/journalist/schrijver Benjamin Broekema (1904-1942) en begeleiden aansluitend een wandeling langs de struikelstenen naar het huis van de familie Broekema aan de Oosterstraat en de oude school (nu museum) waar hun oudste dochtertje Reina naar school gaat. Bij de Joodse huizen wordt stilgestaan en verteld over het lot van de bewoners.

10. WARFFUM

Oosterkerkpad 3 (Spijslokaal)

datum en tijd: 3 mei, 15.00 - 15.30 uur

verteller: Jantine van der West

over: Huis Makus en varend koopman Abraham Marcus en nakomelingen

Historicus Jantine van der West vertelt in het spijslokaal van openluchtmuseum Het Hogeland over de Joodse koopman/schipper Abraham Markus en zijn nakomelingen in Farmsum/Delfzijl. Rond 1834 bewoont Abraham het woonwinkelpand dat hij laat ombouwen als dubbele woning en dat nu als 'Huis Markus' (en ingericht als 19^e eeuwse Joodse slagerij) deel uitmaakt van openluchtmuseum Het Hogeland.

11. USQUERT

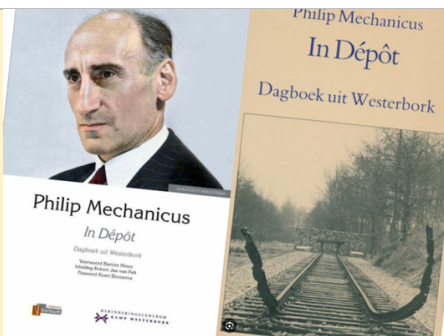
Kerkstraat 9 (hervormde kerk)

datum en tijd: 1 mei, 19.00 - 19.30 uur | 2 mei, 19.00 - 19.30 uur

verteller: Jan Zuidema

over: Verzetsman Pieter Hut

Omdat het ouderlijk huis van Pieter Elibert Hut (1921-1943) verbouwd wordt, vertelt amateurhistoricus Jan Zuidema in de hervormde kerk over trouw kerkganger en verzetsman Piet Hut, die niet voor de Arbeitseinsatz naar Duitsland gaat. Hij duikt onder, sluit zich aan bij Knokploeg Bedum en maakt deel uit van de eerste gewapende overval in Nederland op een distributiekantoor. Piet wordt verraden en op zijn onderduikadres in Groningen geliquideerd.

12. UITHUIZEN

Oosterstraat 17

datum en tijd: 2 mei, 14.00 - 14.30 uur
2 mei, 15.30 - 16.00 uur

verteller: Anton Mulder en Kunny Luchtenberg

over: Comprecht en Johanna Knorringa-van Zuiden

In de woning die aan het begin van de oorlog nog bewoond werd door Comprecht Levie Knorringa (1855-1943) en echtgenote Johanna Knorringa-van Zuiden (1859-1942) vertelt lid van het 4 Meicomité Anton Mulder over het oude echtpaar dat in Westerbork hun laatste dagen slijt. In zijn boek 'In Dépôt' spreekt Philip Mechanicus over Comprecht Levie als 'de lieveling van de barak'. Afwisselend leest Kunny Luchtenberg gedichten over de oorlogstijd.

datum en tijd: 25 april, 14.00 - 14.30 uur

verteller: Teun Juk

over: (ex)politiek gevangene Jacob Mijnheer

Zelfstandig onderzoeker en publicist Teun Juk vertelt over (ex)politiek gevangene Jacob Mijnheer (1905-1945) uit Drenthe die, opgepakt door de Duitsers en later teruggestuurd via Westerbork en Assen richting kamp Wilhelmshaven (DE). Onderweg wordt hij ernstig ziek opgenomen in een noodhospitaal in Uithuizermeeden, waar hij op 24 januari 1945 overlijdt.

13. UITHUIZERMEEDEN

Oudedijksterweg 21 (*het Anker*)

datum en tijd: 2 mei, 11.00 - 11.30 uur

verteller: Aad van der Drift

over: verzetsman Murco Lamminga

Aad van der Drift coördineert het struikelstenenproject in Winsum. Bij horeca- en recreatiegelegenheid 'De Jongens uit de Buurt', ter hoogte van de ligplaats van de woonark van waterbouwkundig opzichter Murco Lamminga (1905-1945), vertelt Aad over Murco's verzetswerk bij de sabotageploeg van de KP, zijn arrestatie en zijn overlijden in kamp Sandbostel.

14. WINSUM

C. Winsumerdiep 6 (*recr. Marenland*)

datum en tijd: 2 mei, 15.00 uur - 15.45 uur

verteller: Romke Visser

over: kinderen De Vries

'En ze heetten gewoon De Vries...'; voorzitter van de historische vereniging van Winsum, Romke Visser, neemt zijn toehoorders mee vanaf het Joods monument langs struikelstenen in Obergum-Oost naar de het huis van rebbe Abraham de Vries (1848-1933) in de Westerstraat, waar twee struikelstenen liggen voor zijn kinderen Essie de Vries (1882-1942) en Koos de Vries (1887-1942).

15. WINSUM

Schoolstr. 24, oostzijde (*vm.synagoge*)

datum en tijd: 2 mei, 16.00 uur - 16.30 uur

verteller: Romke Visser

over: Issie en Sophius als gids

Romke Visser vertelt in de voormalige synagoge van Winsum over de gidsfunctie die de Joodse kinderen Israël de Vries (1926-1943) en zijn jongere broer Sophius de Vries (1927-1942) in 2010 kregen voor het onderwijs. Dit dankzij een succesvolle theatervoorstelling en de educatieve vertelling over 'Henk Lijnema, de buurjongen van Sophie en Vius. Inmiddels spelen de broers een nieuwe rol, nu in de excursie aan de hand van de kijkwijzer 'Met Issie en Sophius in de Winsumse sjoel'.

16. WINSUM

Schoolstr. 24, ingang (*vm.synagoge*)